

Muistikuva kotikylästä

Kauniina elokuun iltana annan ajatukseni kulkea vuosikymmentä takaisin entisyyteen. Teen mielikuvissani retken entiseen kotikylääni. Istun Tyyskänsillan kaiteella ja katselen virtaavaan Vuokseen. Kuinka kauniita ovatkaan vehmaat rantasi, ylempänä töyräillä seisovat vanhat perintötalot aivan kuin vartioiden ja seuraten virran pyörteitä. Sinä siltavanhus, mitä oletkaan saanut nähdä näinä kuutena vuosikymmenenä. Ylitsesi on kulkenut yksinäisiä ihmisiä sekä suurempia ryhmiä milloin iloiten, milloin surren. Kaikilla ylitsesi kulkeneilla on ollut matkallaan oma päämääränsä. Raskaaimmin kumisi kantasi, kun suuret tykit ja sota- vankkurit kulkivat ylitsesi rajoillemme vartioimaan. Ehkä vielä raskaammilta tuntuivat ne askeleet, kun monen pitäjän kansa joutui jättämään kotiseutunsa ja kulki ylitsesi tietämättömään päämäärään. Useat juhlat vietettiin ranta töyräilläsi, ja kesäyön hämyssä olet saanut kannellesi nuoria ihmisiä toiveineen ja pettymyksineen. Lapset ovat kulkeneet ylitsesi koulu- tiellä ja nuoret menneet ensi ripille. Nuoret onnelliset parit ovat kulkeneet hääsaatossa kirkkoon, ja vanhemmat ovat vieneet lapsensa kasteelle. Hautajaissaatot kulkivat hiljaisina ja vakavina kohden kalmistoa, pyhinä ja juhlapäivinä kirkkokansa matkasi runsain joukoin milloin hevoskyydillä tai jalkaisin, muutamilla oli jo polkupyörä, mutta autot olivat hyvin harvinaisia.

Muistoja riittäisi vaikka kuinka pitkälti, mutta en jää kauemmaksi istumaan. Katselen ylöspäin virtaa, sieltä avautuu Marttilan selkä, ja sen ympäriltä näkyvät Nikkilän mäki, Takaranta ja Marttilankolkka. Virran alajuoksulla ovat Virransaari, Ruhaluodot ja niitty sekä niiden takana Sakkalin kylä. Toisella puolen virtaa on Tyyskänniemi ja sen kohdalla monta saarta ja luotoa. Jatkan ajatuksissani matkaani, tarkoitukseni on käydä jokaisessa kylämme talossa, mikäli kaikki satun muistamaan.

Siirryn sillan korvassa olevaan pieneen punaiseen tupaseen. Siinä asuu Kiurun Aadam tyttärineen Aatamin tunsivat monet ihmiset Räisälässä. Hän oli monitaitoinen mies, nipisteli pikkuporsaat ja -pässit sekä korjaili kelloja. Kiurun rannasta lähdän veneellä vastavirtaan. Menen Hakaluotoon, Poskiparran Ollille ja Armaalle. Siitä menen Markussaareen Rakkolaisen Uunolle. Täällä ylitän virran ja jätän veneen Poukkuluotoon. Nyt en tarvitse enää venettä, vaan kierrän ympäri Marttilanselän. Pyhäsalon rajalla asuvat Näriäisen Antti ja Helmi. Heillä en vlivy kauan, vaan menen Ranta-Juholle (Rouhiainen). Siellä käyn myös lähinaapurissa Laukkasen Martilla ja jatkan matkaani Armas Haikoselle, siitä Lavosen mökille ja Heikki Hentiselle. Ylitän pellon ja tulen Matti Karoselle, siinä ovat taas samassa ryhmässä Yrjö Näriäinen, Tuomas Jääskeläinen ja Maria Hohtari. Nousen Marttilan mäkeä ylös, käyn suuressa Marttilassa. Siellä asuu Vilho Halkonen perheineen sekä sisarukset Aino ja Katri sekä heidän vanha äitinsä. Alempana pellolla pistäydyn Heikki ja Eeva Haikosta tervehtimässä. Täältä menen Otra-ahon kautta Peksetälään, mitä Juho Nikki perheineen hallitsee.

Tieni kulkee nyt Kaurkankaalle. Siinä on samassa ryhmässä useampi talo, poikkean niissä jokaisessa: Tontin Annilla, Haikosen Anna-Liisalla, Sallisen Sulolla, Orpanan Jaakolla, Puttosen Eetulla, Ohvon Pekolla ja Patrakan Tuomaalla. Täältä on vähän pitempi matka Jaakko Haikosen perillisille ja Haikosen Heikille, joka asuu sisarensa kanssa yhdessä. Purasen Augustilla pistäydyn matkallani Junnikkaan. Täällä olen kylässä Hämäläisen Einarilla ja Hiljalla sekä Lierilässä ja Juho Pokkisella. Vielä käyn mennessäni Konnitsan tielle Karosen Armaalla ja Pokisen Heikillä. Näin on Marttilankolkka kierretty.

Kuljen Konnitsan maantietä pitkin Serskankankaalle ja menen Marjatan niittyyn. Täällä käyn Patrakan Juholla, Patrakan Pekolla, Bambergin Tahvolla sekä Sojakan kesäasunnolla. Pyhäjärven pitäjän rajalta käännyin takaisin ja tulen Pohjalaisen Toivolle, Kukon Juholle, Ellosen Armaalle ja Korhosen Toivolle. Siitä menen Saarenkorvelle Vuohelaisen Juholle, Luukkosen Juholle, Haikosen Tuomaalle ja Luukkosen Antille. Joudun taas kulkemaan niittyteitä ennen kuin pääsen Leikkolahteen. Täällä asuu monta tuttua, joiden luona pistäydyn kylässä. Ensin menen Puputin Simolle, sitten Puputin Juholle, Hutrין Eetulle ja Ohvon Matille. Täältä siirryn tien varteen Kurosen Pekolle ja Purasen Heikille. Joudun menemään takaisin vähän matkaa Konnitsan tietä, että saan käydyksi kaikissa ranta-puolen taloissa. Aloitan Matikaisen Antilta ja kuljen pitkin rantaa Takarannalle. Ensin käyn Suutarin Taunolla ja sitten Kurosen Antilla ja Yrjöllä sekä Kurosen Vilpolla.

Takarannalta pääsen suoraan Nikkilänmäkeen Suutarin Eevalle Kurosen Johannekselle ja Nikin Heikille. Täältä menen Martti Laukkaselle ja siitä edelleen Korpelan mäkeen Poikselän Heikille, Kurosen Juholle, Osuuskaupalle, työväentalolle, Pärssisen Johannekselle, Pöllösen Helenalle ja Kaatosen Paavolle. Nyt eroan Alakyön tietä Matikaisen mäkeen. Pistäydyn Matikaisen Juhanalla ja Tuomaalla sekä Vatkan Simolla, sitten ylitän tien ja menen Perämäkeen Laukkasen Antille. Täältä tulen Mustosen lisakille, Mustosen Arville, Korhosen Heikille ja Torkkelin Jalmarille.

Olen päässyt nyt Viipuri-Käkisalmin maantielle ja kuljen sitä pitkin Sallisenmäkeen. Tien vieressä olevan näkötormin kohdalta poikkean Laukkasen Antille ja sitten menen Sallisen Juholle, Puputin Annille, Torkkelin Juholle, Sallisen Tuomaalle, Vatkan Anna-Marille ja Suutarin Heikille. Kopanmäeltä eroan Soikkelin mäkeen Soikkelin sepälle, Soikkelin Juholle, Patrakan Marille, Rakkolaisen Tahvolla ja Rakkolaisen Varvulle. Menen toista tietä Myllymäkeen ja käyn veljekset Sojakalla ja tien vieressä Hynnisen myllyllä. Menen Sokuran kauppaan ja sieltä Patrakan Heikille, Nikon mökille, Patrakan Antille ja siitä edelleen maantietä seurantalolle ja Vesalaisen Erkille. Poikkean hiukan takaisin maantietä pitkin ja menen Rautalahteen meijerille. Täältä menen pitkin rantaa Härkösen Annin mökille, Potkosen Juholle, Vesalaisen Antille ja Haikosen Antille.

Kuljen muutaman sata metriä maantietä ja ylitän Rautalaheojan ja käännyin Tiilikan Juholle, Musakan Juholle ja Luukkosen Matille. Palaan taas tielle takaisin ja sitä pitkin pienen matkan kuljettuani käyn Kaikkosen Juhon kaupassa sekä tien samalla puolella Sojakan Tahvolla, Pokkisen Heikillä, Äikään Vikin perillisten talossa sekä Osuuskaupalla. Sitten menen yli maantien ja lähden pellon piennarta myöten kohden rantaa. Rälliniemessä on vain Kuokkasen vaarin autioksi jäänyt talo, ja poikkeankin ylemmäksi Peltosen Heikille. Siitä menen edelleen Sojakan Taunolle, Pokkisen Heikille, Pokkisen Juholle ja Läheniemen mökitie. Pitkänmäen päältä jatkan matkaa toiselle puolelle tietä. Ensin käyn kansakoululla, sitten menen Suutarin Vilholle, Kaasalaisen Armaalle, Mustojan Pekolle ja entiseen Turkulaisen taloon, jossa nyt asuvat Haikosen Manu ja Helena.

Teen pienen matkan sivuun ja käyn Matikaisen mökillä katsomassa Hohtarin Tuomasta ja Iitaa. Pokkisen Mattilasta alotan käyntini sillä nurkalla, missä asuvat Pokkisen Tuomas perheineen sekä Karvasen Väinö. Käyn sitten entisessä Pokkisen Antin talossa. Liekahoan mennessä käyn Väkiparran Katrin tuvalla ja sitten jatkan matkaa Konnitsan tietä. Ensin menen Paukun Toivolle, Paukun Väinölle, Vesalaisen Tuomaalle ja Soikkelin Matille. Sieltä teen täyskäännöksen kohti suurta maantietä. Tien vieressä kyläilen Haikosen Hermannilla, Karosen Matilla, Kuosan Matilla, Paukun Ma-

tilla ja Hohtarin mökillä. En jätä Skytän Tuomaan mökkiä käymättä, kun jatkan matkaa Tiiran nurkalle. Siellähän ovat talot yhdessä ryhmässä. Käyn Tiiran Matin ja Liisan talossa, Haikosen Antilla sekä vielä pistäydyn Tiiran Tildalla. Muita taloja en täällä muista olevan.

Tiiran kulmalta menen Salon Hynniseen ja Hynnisen Antille, Vesalais-Heikille, Turusen Heikille, Jakosen Pekolle, Aijön Aukustille ja Asikaisen Yrjölle. Mustanojan varrella käyn vielä Puputin Vilpolla sekä Puputin Maunolla. Mustanojan sillalta lähdän takaisin Käkisalmen maantietä Räisälän kirkolle päin. Poikkean matkallani oikealle. Ensin käyn Liedon huvilalla ja Nestori Värjällä, sitten menen Hiiren mummulle ja Kurosen Jalmarille. Täältä poikkean Haikosen Juholle, Ihalaisen Joelille, Härkösen Tuomaalle ja Tontin Annille. En jätä käymättä opettaja Paavo Aholan mökillä, Tuhkosen Ilmarilla ja Kaisan mökillä.

Nyt lähdän Pitkältämäeltä Hovinsaaren tietä kulkemaan ja käyn ensin Pokkisen Viljolla, Hynnisen Lyydillä ja Junkkarin Antilla. Ylitän Ojusen kannaksen ja olenkin jo Hovinsaassa. Vuohelaisella käytyäni menen suureen Maunolaan Poikselän Johannekselle ja Poikselän Tuomaalle. Sitä kuljen edelleen Hynnisen Pekolle sekä suureen Hynniseen Tuomaan perikunnan ja Juhon kotiin. Täältä menen Tahvolais-Haikoselle, missä Kaasalais-Tahvo ja Anni asustavat. Tahvolaisten rannasta katsen Lumlahden takana olevaan Myllypellon kylään ja vähän kauempana olevaan Käkisalmen pitäjän Marjalaniemeen. Hirvisaassa asuvalla Teperin Helkillä myös pistäydyn, vaikka suurella selällä käyvätkin korkeat aallot. Vielä käyn Harakkaniemessä katsomassa lapsena laskettuja suksimäkiä. Tämän jälkeen vierailen Kekin Pekolla, Kaikkosen Juholla, Haikosen Heikillä, Luukkoson Ierikalla, Junnan Mikolla (Haikonen), Vesalaisen Juholla ja Vesalaisen Helenalla. Tämä onkin viimeinen talo ennen kuin siirryn Rammansaaren.

Rammansaassa pistäydyn ensin Pohjalaisen Tuomaan perikunnan talossa ja Pohjalaisen Juholla. Sitten menen Ohvon Martille, Puputin Simolle, Rakkolais-Armaalle. Puputin Mikolle, Uko Juholle (Puputti) ja siitä edelleen Vatkan Juholle, Vatkan Matille, Rakkolais-Johannekselle ja Feodoroffin Mikolle. Käyn Kähösen Tahvolla, Hassisen Pekolla, Torkkelin räätäli-Juholla, Lukkaraisen Vilholla ja Krusbergin Juholla.

Taas on yksi osa kylästäni käyty, ja nyt menen pitkin Inginsalmen lietettä Pitkäänniemeen. Siellä käyn Kuosan Tuomaalla ja Inkisen Juholla. Tämän jälkeen menen Viholaisen ja Kanasaaren kautta Sikosaaren. Siellä pistäydyn Krusbergin Vilholla, Pokkisen Juholla, Lemmetyisen Roopella, Kiu-run Empsun huvilalla, Lemmetyisen Einon keskeneräisellä asunnolla ja Ulmosen Tuomaalla. Ulmosen rannasta lapset saattavat minut veneellä Särkniemen salmelta pitkin Rammanselkää Tervasaaren aina Kohtaniemeen asti. Täältä alan taas kulkea pitkin rantaa rantapuolen talojen asukkaita tervehdimässä.

Ensin käyn Urannon Juholla ja sitten kuljen peräjälkeen Torkkelin Antilla, Kaasalaisen Katrilla, Torkkelin Pekolla, Riikosen Eemelillä, Tattarin Pekolla, Tiiran Juholla ja omalla kotimökilläni. Täällä katselen muistoissani rakkaita paikkoja, mutta en jää kauemmaksi, kun on vielä käytävä Seppäläis-Torkkelin Juholla, Kurosen Reijolla Särkniemessä ja siinä aivan naapurissa olevalla omalla uudisrakennuksellamme. Täältä menen kahlaten yli Särklahden, vesi ulottuu tähän aikaan vuotta tuskin polviin.

Nyt olenkin jo Tyyskän niemessä. Ensin käyn Tyyskän Matti Haikosella, Rantalaisen Tuomaalla ja Matilla, sitten Tiiran Tuomaalla ja viimeksi menen syntymäkotiini Herralaan, jota isännöi veljeni Matti Nikki. Katselen tuttua seutua ympärilläni, mutta en viivy tässäkään kauan. Muutaman sata metriä kuljen maantietä Räisälän kirkolle päin ja olen taas sillä paikalla, jolta retkelleni lähdin, Tyyskän-sillalla. Jään hetkeksi istumaan graniittiselle kaidepilarille ja annan ajatukseni kulkea lapsuuteni kulta-aikoihin. Leikin rantatöyräillä ja uin välillä vilpoisessa vedessä. Kuuntelen, miten hevoson kaviot tahdikkaasti kumisuttavat sillan kantta. Piirrän pienillä lapsen varpaillani tomuiseen sillan kanteen vuosiluvut 1906-1907. Nämä numerot on hakattu graniittiseen kaidekiveen osoittamaan sillan rakentamisaikaa. Muistoja riittäisi vaikka kuinka pitkälti, mutta palaan taas arkeen ja todellisuuteen. Ajattelen kaivaten ja haikein mielin rakasta kotikylääni, jossa olen ajatuksissani taas saanut käydä.

Särkisalo, kotikylä,
mielestäin et lähde pois.
Olithan sä paikka parhain.
Mikä muu niin olla vois!
Euran Kahalankulmalla elokuulla 1966.

Helena Kaatonen